

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Forum II: Dezvoltarea regională în Republica Moldova

Una dintre cele mai mari provocări în procesul actual de reformă în Republica Moldova este dezvoltarea unei administrații publice eficiente și responsabile, care să ofere servicii de calitate cetățenilor și să aibă un rol major în dezvoltarea țării.

Întru realizarea acestui deziderat național s-a încadrat activ și Academia de Administrare Publică, fiind inițiatoarea, după cum v-am mai informat, a organizării Forumului deschis pentru dez-

voltare regională în Republica Moldova” au prezentat comunicări Tatiana TOFAN, șefa Catedrei economie și management public a Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar, Igor MALAI, șef-adjunct al Direcției generale dezvoltare regională a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Stela CIOBU, doctor, conferențiar universitar, expert independent.

În cadrul a două pa-neluri de discuții, moderate de Valentina ȚAPIȘ, șefa Direcției politică și coopere-re regională a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, și de Alexandru MURAVSCHI, consultant național superior în Proiectul „Modernizarea serviciilor Publice locale”, Agenția pentru Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), au venit cu discursuri cadre didactice de la Academie, experți naționali și internaționali în domeniu, inclusiv Sorin MAXIM, director general al Agenției pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest, Timișoara, România. Participanții la discuții s-au referit la Planul de Acțiuni privind implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională și aspectele privind guvernarea îmbunătățită în domeniul dezvoltării regionale.

Materialele de la acest forum sunt publicate în paginile 2, 6 – 11 din acest număr de ziar.

Cel de-al treilea forum este preconizat pentru primul trimestru al anului 2017.

Sergiu VLĂDICĂ

voltarea locală și regională, cu susținerea Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). În Acordul de Asociere UE – Moldova din 2014, Republica Moldova s-a angajat să realizeze o astfel de reformă, în special, la nivelul local și regional. Reforma administrației publice în Republica Moldova înseamnă, în primul rând, promovarea dezvoltării locale și regionale, pentru ca orașele și zonele rurale să beneficieze de principii moderne de dezvoltare durabilă.

Primul forum cu tematica reforma administrativ-teritorială în Republica Moldova a avut loc pe 23 septembrie 2016. Pe 2 decembrie curent, la Academia de Administrare Publică s-a desfășurat al doilea forum tematic cu genericul „Dezvoltarea regională în Republica Moldova”, despre care ne relatează corespondentul nostru.

La eveniment au participat reprezentanți ai autorităților publice centrale, președinți de raioane și primari din localitățile Republicii Moldova, cadre didactice ale Academiei, precum și reprezentanți ai misiunilor diplomatice în Republica Moldova, ai consiliilor regionale pentru dezvoltare, agențiilor de dezvoltare regională, Agenției pentru Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), experți naționali și internaționali în domeniu.

Participanții la forum au fost salutați de către rectorul Academiei de Administrare

Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, Valentin GUZNAC, secretar general-adjunct al Guvernului, Anatol USATÎL, viceministrul dezvoltării regionale și construcțiilor, Ulrich KLEPPMANN, șef secție cooperare și dezvoltare economică a Ambasadei Republicii Federale Germania în Republica Moldova.

În cuvântul său de salut, Oleg Balan a specificat că inițiativa Academiei de Administrare Publică de a desfășura acest Forum, susținută de Cancelaria de Stat, se bucură de asistența

Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), dumnealui aducând mulțumiri pentru sprijinul acordat. Remarcând faptul că printre participanții la eveniment sunt mulți absolvenți ai instituției noastre de învățământ, rectorul Oleg Balan a accentuat, că prin acest forum Academia își propune asistența metodică a procesului de dezvoltare locală și regională din Republica Moldova, pe care-l va sprijini în continuare cu tot potențialul științific de care dispune.

La ședința în plen cu genericul „Politica de dez-

Academia acordă asistență metodică

**Oleg BALAN, rector al Academiei de Administrare Publică,
doctor habilitat, profesor universitar**

De aceea, cu susținerea Cancelariei de Stat, am demarat acest Forum anume cu tematica dezvoltării locale și regionale.

Academia este unica instituție de învățământ superior care pregătește personal calificat pentru autoritățile

Este semnificativ faptul că la Forumul de astăzi participă mulți absolvenți ai Academiei de Administrare Publică.

Inițiativa Academiei de Administrare Publică de a desfășura acest Forum, susținută de Cancelaria de Stat, se bucură de asistența Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) prin intermediul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, pentru care fapt exprimăm recunoștința noastră.

Prin acest forum, Academia își propune asistență metodică a procesului de dezvoltare locală și regională din Republica Moldova, pe care-l va sprijini în continuare cu tot potențialul științific de care dispune.

Importanța și actualitatea acestei tematici este incontestabilă. Precum și necesitatea de reformare a administrației publice locale. Este bine cunoscut faptul că astăzi în Republica Moldova circa 300 de primării nu întrunesc cerințele, normele legislative, adică au o populație mai mică necesară pentru constituirea unei primării.

publice prin studii de doctorat, masterat, precum și de dezvoltare profesională. Datorită personalului său profesionist, a contactelor sale strânse atât cu autoritățile locale, cât și cu cele centrale ale administrației publice, Academia este cea mai potrivită instituție pentru a lansa o platformă de discuții cu reprezentanții autorităților publice, societății civile privind dezvoltarea locală și regională și reformele necesare, pentru a asigura un dialog constructiv între cercetători și practicieni.

Forumul încurajează discursurile deschise, promovează înțelegerea reciprocă și servește drept platformă pentru schimbul de experiență, studierea bunelor practici și identificarea provocărilor și oportunităților cu care se confruntă autoritățile publice locale și centrale în contextul dezvoltării locale și regionale.

Primul Forum tematic s-a desfășurat pe data de 23 septembrie în cadrul căruia s-au inițiat discuții referitor la un subiect foarte sensibil, dar necesar de a fi analizat - necesitatea

reformei administrativ-teritoriale a Republicii Moldova. Un raport amplu privind desfășurarea Forumului respectiv, propunerile, recomandările participanților la Forum, opiniile experților au fost expediate Cancelariei de Stat, grupului de lucru privind reforma administrativ-teritorială constituit prin dispoziția Primului-Ministru. Materialele Forumului sunt plasate pe site-ul Academiei și au avut o rezonanță mare în rândul funcționarilor publici și al societății în ansamblu.

Astăzi suntem la cel de-al doilea Forum tematic, în cadrul căruia ne propunem să discutăm cu factorii implicați în elaborarea și implementarea politicii de dezvoltare regională despre măsurile planificate și promovate de autoritățile administrației publice centrale și locale, în parteneriat cu diverși actori (privati, publici, voluntari), în scopul asigurării unei creșteri economice, dinamice și durabile, prin valorificarea eficienței a potențialului regional și local, în scopul îmbunătățirii condițiilor de viață.

Implementarea politicii de dezvoltare regională în Republica Moldova a luat amploare deosebită în anul 2010. Acest proces a derulat în conformitate cu direcțiile fundamentale de dezvoltare regională a țării, stabilite în documentele de politici. Astfel, obiectivele activităților întreprinse în domeniul dezvoltării regionale au reieșit din prevederile Legii privind dezvoltarea regională, Strategia Națională de

Dezvoltare a Republicii Moldova, Programul de activitate a Guvernului.

Dezvoltarea regională rămâne și azi a fi un deziderat pentru Republica Moldova ce urmărește asigurarea unei dezvoltări sociale și economice durabile și echilibrate. Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020, aprobată recent de către Parlament, stabilește viziunea și obiectivele strategice de dezvoltare regională în perspectiva anului 2020.

Prin intermediul acestui Forum, Academia își propune să valorifice, să faciliteze dialogul instituțional, prin informarea autorităților publice, consultarea lor pe subiecte ce vizează dezvoltarea regională, asigurarea asistenței metodologice pentru ca aceștia să asigure o dezvoltare regională integrată și durabilă.

Forumul este adresat tuturor reprezentanților autorităților administrației publice locale și centrale, consiliilor regionale pentru dezvoltare, agențiilor de dezvoltare regională, altor instituții interesate din Republica Moldova. De asemenea, este adresat organizațiilor nonguvernamentale, cercetătorilor și cadrelor didactice care activează în domeniu, studenților interesați, altor cetățeni.

Toate materialele distribuite în cadrul forumurilor vor fi disponibile pentru descărcare gratuită de pe paginile web ale forumurilor tematice, plasate pe site-ul Academiei.

Beneficiile dezvoltării regionale

Valentin GUZNAC,
secretar general-adjunct
al Guvernului

Țin să accentuez importanța deosebită a evenimentului de astăzi și să aduc mulțumirile de rigoare din partea conducerii Cămarilor de Stat pentru inițiativa lansată de către echipa Academiei de Administrare Publică de a desfășura cel de-al doilea Forum privind dezvoltarea locală și regională în Republica Moldova.

După prima ediție a Forumului respectiv, care a avut ca subiect reforma administrativ-teritorială, am remarcat un interes sporit din partea reprezentanților administrației publice locale, partenerilor de dezvoltare, societății civile pentru o platformă comună de comunicare și de consultare a politicilor naționale cu impact asupra autorităților administrației publice locale.

Odată cu aprobarea recentă a noii Strategii Naționale de Dezvoltare Regională, este necesar ca toate instituțiile publice și private, structurile guvernamentale și neguvernamentale să-și concentreze eforturile pentru echilibrarea nivelului de dezvoltare a comunităților atât în interiorul regiunilor (intraregional), precum și între regiuni (interregional).

Așa cum se știe, dezvoltarea regională poate fi definită din mai multe perspective. Aceasta presupune o dezvoltare echilibrată a teritoriului național din punct de vedere economic, social, cultu-

ral, de mediu, evitându-se manifestarea disparităților și diferențelor de dezvoltare teritorială a Republicii Moldova.

Pentru a spori competitivitatea regiunilor din republică, cu toate că, la moment, acestea nu au un statut administrativ, fiind definite într-o formulă mai mult „virtuală”, există totuși două căi practice: valorificarea potențialului local și regional și, concomitent, atragerea resurselor adiționale, a investițiilor străine.

În acest context reconfirmăm că politica de dezvoltare regională a Republicii Moldova se bazează pe tendințele dezvoltării regionale în cadrul Uniunii Europene, iar una dintre cele mai importante și atractive componente rămâne a fi componenta investițională.

Or, politica de dezvoltare regională reprezintă una dintre principalele politici de investiții ale Uniunii Europene, orientată spre restabilirea creșterii economice și a competitivității statelor-membre. Datorită acestei politici, avem posibilitatea să stimulăm regiunile din republica noastră și să beneficiem de sprijin din partea Uniunii Europene prin intermediul programelor structurale.

Un aspect important al politicii de dezvoltare regională în Republica Moldova este legat de susținerea financiară a acestui proces. Trebuie de recunoscut faptul că, pe lângă mijloacele modeste ale Fondului Național pentru Dezvoltare Regională, care constituie doar un procent din veniturile bugetului de stat, cea mai consistentă susținere poate fi asigurată datorită sprijinului partenerilor de dezvoltare.

Începând cu anul 2010, Uniunea Europeană, guvernele Marii Britanii, Germaniei, României, Suediei și alți par-

teneri externi, prin intermediul agențiilor de cooperare, oferă suport financiar, logistic, asistență pentru mai multe componente ale politicii de dezvoltare regională, inclusiv pentru îmbunătățirea cadrului de politici și consolidarea capacităților instituționale ale organizațiilor responsabile de dezvoltare regională.

Proiectele de investiții, orientate spre dezvoltarea infrastructurii, îmbunătățirea calității serviciilor publice sunt un adevărat colac de salvare pentru autoritățile publice locale și pentru comunități. Totodată, în Republica Moldova există foarte multe circumstanțe nefaste și un context real, în care această politică poate devia de la principiile de bună guvernare, iar competiția anunțată pentru finanțarea proiectelor investiționale să fie compro-

misă de fenomene negative bine cunoscute – corupție, conflict de interese, implicarea politicului, protecționism ș.a.

Din aceste considerente, dar și pentru a îmbunătăți conceptul dezvoltării regionale, a minimaliza riscurile compromiterii unei politici naționale de o asemenea importanță, solicitarea și apelul meu către participanții la Forum este ca fiecare, în măsura competențelor sale și a atribuțiilor exercitate, să contribuie la valorificarea beneficiilor politicii de dezvoltare regională. Să scoatem în evidență carențele și lacunele existente, astfel încât să îmbunătățim cadrul de politici existent, cadrul legal și normativ, coordonarea interministerială, iar autoritățile publice locale să fie motivate și să-și cunoască exact atribuțiile și responsabilitățile.

Asistența germană în promovarea reformelor

Astăzi, văd aici mulți prieteni și oameni cunoscuți care sunt implicați în administrația publică. Pentru a doua oară în această toamnă Academia de Administrare Publică organizează forumul deschis pentru dezvoltarea locală și regională. Este o plăcere și mă simt onorat de a fi astăzi alături de dvs. și să reprezint donatorul cheie în sectorul dezvoltării locale. Republica Federală Germania se dedică încă din anul 1993 să susțină dezvoltarea Republicii Moldova. De atunci, mai mult de 140 milioane de euro au fost alocate bilateral pentru proiecte de infrastructură, reforme și procesul de tranziție. În mod special, dezvoltarea locală și regională reprezintă o prioritate pentru cel mai mare proiect de dezvoltare din partea Germaniei: „Modernizarea Serviciilor Publice Locale (MSPL) în Republica Moldova”.

Vreau să felicit organizatorii pentru inițiativa de a desfășura forumul de astăzi. În același timp, vreau să vă încurajez să mergeți mai departe. Forumul de astăzi are rolul unui thinktank și al

(Continuare în pag. 7)

Drepturile omului discutate la masa rotundă

Pe 8 decembrie curent, la Academia de Administrare Publică a avut loc o masă rotundă cu genericul

Rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, a menționat

nerală a ONU, la 10 decembrie 1948, a Declarației Universale a Drepturilor Omului (DUDO). O temă de actualitate, în acest context, a abordat reprezentantul Asociației „Promo-LEX”, dna Inesa DOROGAN, care a prezentat studiul „Protecția drepturilor omului în era noilor tehnologii ale informației și comunicării”, făcând și o scurtă expunere a raportului privind respectarea drepturilor omului pe Internet în Moldova. Domnia sa s-a referit la două aspecte principale ale problemei – avantajele utilizării Internetului în scopul promovării protecției și respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, dar și riscurile ce pot parveni pe această cale în detrimentul omului și ale drepturilor sale.

Au urmat discuții constructive sub diferite aspecte, în aceste probleme

pronunțându-se experții în domeniu, profesorul din Germania Thomas SCHMITZ, dnii Alexandru TĂNASE, președinte al Curții Constituționale a Republicii Moldova, Victor POPA, judecător constituțional, Mihai POALELUNGHI, președinte al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, Ion GUCEAC, vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei, alți vorbitori, care și-au expus opiniile privind protecția în era noilor tehnologii informaționale, precum Internetul, a drepturilor omului, în contextul consolidării democrației și a statului de drept.

Totodată, au fost abordate și alte probleme ce țin de protecția și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, inclusiv în Republica Moldova.

Ion AXENTI

„Interferența Dreptului Intern și Internațional în realizarea Protecției Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului”, organizată de Catedra științe juridice (șef de catedră – Silvia GORIUC), la care au participat cadre didactice, masteranzi, reprezentanți ai instituțiilor științifice și de jurisprudență.

în deschiderea ședinței de lucru a mesei rotunde că în cadrul Academiei a devenit deja o bună tradiție de a organiza asemenea mese rotunde în ajunul Zilei Drepturilor Omului, sărbătorită anual în întreaga lume pe 10 decembrie. Data a fost aleasă pentru a onora adoptarea și proclamarea de către Adunarea Ge-

Ședința Consiliului științific al Academiei

La 24 februarie 2017 în incinta Academiei de Administrare Publică va avea loc o conferință științifico-practică internațională cu genericul „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”.

Această propunere a Catedrei științe administrative a fost acceptată la ședința Consiliului științific al Academiei din 8 decembrie curent. Președintele Consiliului științific Aurel SÎMBOTEANU, prorector, doctor, conferențiar universitar, a menționat că aceasta va fi a treia ediție a conferințelor tinerilor cercetători, în cadrul căreia studenții-masteranzi și doctoranzii Academiei au ocazia să prezinte comunicări științifice, să-și manifes-

te calitățile de cercetător.

Șefa Catedrei științe administrative, Angela ZELENSCHI, a adus la cunoștința membrilor Con-

siului administrației publice.

La ședință au fost examinate rezultatele atestării doctoranzilor pentru anul de studii 2015-2016, teme

tive au fost prezentate de Directoarea Școlii doctorale a Academiei Silvia DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, șefa Direcției știință și doctorat.

Pe marginea subiectelor abordate s-au pronunțat membrii Consiliului, directorul Departamentului studii superioare de master al Academiei, Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, Constantin SOLOMON, doctor habilitat, profesor universitar, Tamara GHEORGHITA, doctor, șef Direcție reforma administrației publice centrale la Cancelaria de Stat, Grigore CARPOVICI, doctorand.

Sergiu BRUMĂREL

siliului științific etapele de pregătire a conferinței și a precizat că tematica acesteia se va referi la organizarea și funcționarea autorităților administrației publice, reforma administrativ-teritorială și modernizarea serviciilor publice, e-guvernarea, subiecte din dome-

tezelor de doctorat pentru doctoranzii anului I. Membrii Consiliului au aprobat, de asemenea, statele de personal și modul de retribuire a muncii pentru conducătorii, îndrumătorii și corpul profesoral din cadrul Școlii doctorale în științe administrative. Rapoartele respec-

Profesorii Academiei în dialog cu funcționarii publici din raionul Leova

Pe 12 decembrie curent, un grup de profesori ai Academiei de Administrare Publică au desfășurat o masă rotundă la Consiliul raional Leova, cu genericul „Consolidarea

capacităților administrației publice locale în contextul implementării Strategiei de reformă a administrației publice în Republica Moldova 2016 – 2020”.

Întrunirea a avut loc

a prezentat un studiu despre problemele cu care se confruntă actualmente administrația publică locală din Republica Moldova. Tematică respectivă a fost abordată și de Tatiana SAVCA, lector superior la aceeași catedră.

Aspectele modernizării administrației publice locale prin prisma realizării Strategiei de reformă a administrației publice în Republica Moldova pentru perioada 2016 – 2020 au constituit su-

administrației publice locale.

Directorul Departamentului studii superioare de master al Academiei, Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, a dat citire mesajului rectorului Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, adresat președintelui raionului Leova, Ion GUDUMAC, cu ocazia organizării mesei rotunde. În mesaj se arată că întâlnirea de la Leova va promova contactele și dialogul dintre mediul academic și autoritățile publice locale, în scopul consolidării capacităților acestora și prestării unor servicii publice de calitate pentru cetățeni.

Membrii echipei de cercetare din cadrul proiectului au răspuns la numeroase întrebări ale asistenței.

Ion Gudumac a adus mulțumiri profesorilor Academiei pentru suportul metodic acordat

autorităților locale în îndeplinirea atribuțiilor acestora.

La masa rotundă au mai participat șefa Catedrei științe administrative a Academiei, Angela ZELENȘI, doctor, conferențiar universitar, șefa Direcției managementul personalului și relații

publice, Ludmila ANDRI-EVSCHI, lector, membru al echipei de cercetare.

În baza materialelor mesei rotunde și a opiniilor expuse de participanți urmează a fi elaborat un ghid în ajutorul autorităților publice locale, care va fi distribuit primăriilor din republică.

Proiectul „Consolidarea capacităților instituționale și funcționale a administrației publice locale în contextul implementării Acordului de Asociere la Uniunea Europeană” a demarat la 2 aprilie 2015 și urmează a fi realizat timp de 4 ani, până în 2018. Scopul proiectului este de

în cadrul Proiectului instituțional de cercetări aplicative „Consolidarea capacităților instituționale și funcționale a administrației publice locale în contextul implementării Acordului de Asociere la Uniunea Europeană”. La ea au participat funcționarii Consiliului raional Leova, primarii și secretarii celor 25 de primării din raion.

Directorul de proiect Tatiana ȘAPTEFRAȚI, doctor, conferențiar universitar la catedra Științe administrative a Academiei,

biectul comunicării prezentate de Angela POPOVICI, doctor, conferențiar universitar.

Deputații în Parlamentul Republicii Moldova, Iurie ȚAP, vicepreședinte al Comisiei administrare publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice, absolvent și doctorand al Academiei, și Tudor DELIU, vicepreședinte al Comisiei juridice, numiri și imunități, profesor, membru al echipei de cercetare, s-au referit la oportunitățile de consolidare a potențialului

a contribui la fortificarea capacităților autorităților publice locale.

Sergiu CONDREA

Prin vocație și devotament spre perfecțiune profesională

Profesorul universitar Victor SACA - septuagenar

Printre multiplele îndeletniciri pe care le profesează oamenii un loc aparte îi revine celei de pedagog - o meserie care solicită calități speciale, or numai așa această profesie își poate exercita funcțiile sale nobile. Complexitatea acestor sarcini devine, îndeosebi, vizibilă în domeniul formării profesionale în cadrul învățământului superior. Înșir aceste rânduri cu gândul la profesorul universitar, doctorul habilitat în științe politice, domnul Victor Saca, personalitate notorie, care pe parcursul a peste patru decenii își aduce contribuția la pregătirea cadrelor de înaltă calificare în sistemul învățământului superior din Republica Moldova, inclusiv, de mai mulți ani - și în cadrul Academiei de Administrare Publică.

Am observat pe parcursul activității în comun că profesorul universitar Victor Saca se deosebește prin felul său de a concepe activitatea didactică și științifică, prin modalitatea de a percepe într-o formă tangentă procesul de formare profesională a viitorilor specialiști și demersul educativ al activității didactice.

Originea acestor abordări o întrevădem în sfera vocației profesionale a domniei sale, exprimată într-un ansamblu de aptitudini pentru domeniul de activitate în sfera educației și cercetării științifice. În calita-

te de profesor universitar, este titular al mai multor cursuri fundamentale și de specialitate care contribuie substanțial la formarea specialiștilor în domeniul administrației publice, relațiilor internaționale, politologiei. Cunoașterea și promovarea metodelor moderne de predare, actualizarea acestora odată cu evoluția sistemului educațional, dar și a mediului social, inclusiv al celui administrativ, sunt doar câteva repere pe care se sprijină activitatea didactică prodigioasă a profesorului universitar, Victor Saca.

La aceasta vom adăuga capacitățile comunicaționale deosebite ale domniei sale cu studenții, caracterul argumentat și convingător al discursului didactic, profunzimea, dar și accesibilitatea expunerii materiei. Din aceasta și derivă respectul deosebit al mediului studentesc față de profesorul universitar, Victor Saca.

Dobândirea independenței Republicii Moldova și-a găsit expresie în toate sferele vieții sociale, inclusiv în domeniul dezvoltării unor domenii științifice noi. Printre ele se înscrie și știința politică, precum și știința administrației, la dezvoltarea cărora își aduce contribuția și profesorul universitar, Victor Saca. Având ca sferă de interes științific tematica relațiilor politice, inclusiv dinamica și multitudinea manifestărilor acestora în perioada de tranziție, autorul reflectă această tematică, dar și alte subiecte în mai multe studii monografice de valoare și articole științifice meritorii, inclusiv în ediții enciclopedice. Profunzimea analizei prin utilizarea metodelor specifice științei politologice și științei administrației, argumentarea științifică a fenomenelor și proceselor investigate dau acestor studii o pondere semnificativă

în cadrul științei autohtone.

Profesorul universitar Victor Saca este preocupat și de formarea potențialului științific în domeniul științelor politice, dar și științei administrației, prin studiile de doctorat. Domnia sa este unul dintre membrii activi ai Școlii doctorale în științe administrative din cadrul Academiei. În luna iunie, curent, la Academie a susținut teza de doctor în științe administrative, discipolul său, dl Oleg Solomon, sunt preocupați în mod activ de elaborarea tezelor, sub conducerea sa, și alți doctoranzi. Personal, am avut ocazia să mă conving de nenumărate ori, în calitate de membru al consiliilor științifice specializate, de calitatea sporită a tezelor de doctor prezentate de discipolii săi. Succesele căpătate sunt un rezultat al îmbinării reușite a atitudinii binevoitoare manifestată față de doctoranzi, însoțită de exigențe profesionale în domeniul activității investigaționale.

Capacitățile de bun cercetător și de promotor al unor discuții benefice se manifestă și în calitatea sa de membru al Seminarului științific de profil, din cadrul Academiei, pentru examinarea tezelor de doctor. Participarea activă a domniei sale în dezbateri asupra tezelor puse în discuție reprezintă pentru cei prezenți un exemplu și o posibilitate de a însuși arta polemicii științifice la care ține atât de mult profesorul universitar, Victor Saca. Analizele detaliate și profunde asupra tezelor discutate, dar și propunerile formulate vin, de fiecare dată, să întrească conținutul, valoarea teoretică și semnificația aplicativă a acestora. Abordarea dihotomică a proceselor politico-administrative, examinarea acestora din perspectiva cauzalității și efectelor produse, conceperea interacțiunii

dintre general și particular, sunt doar unele instrumentarii investigaționale folosite în analiza științifică de către cercetătorul Victor Saca.

Acest succint eseu ar fi incomplet dacă s-ar limita doar la activitatea profesională de cadru didactic și de cercetător științific a domnului Victor Saca. Completarea pe care urmează s-o facem și asupra căreia insistăm, ține de referențialul valoric uman al personalității Victor Saca. Fără a face abuz de epitete, vom menționa că acest referențial conține, cu certitudine, astfel de valori ca: integritate, responsabilitate, moralitate, creativitate, demnitate și onoare. Acestea, dar și alte valori, cum ar fi unitatea dintre cuvânt și faptă, îl fac pe Omul Victor Saca accesibil pentru comunitatea studentescă și cea academică, pentru colegii de breaslă, pentru publicul larg al comunității științifice.

Cât mă privește, voi menționa satisfacția pe care o nutresc de fiecare dată atunci când am ocazia să comunic cu profesorul universitar, personalitatea și Omul Victor Saca. Calmul, profunzimea gândirii, inteligența, bunătatea, onestitatea și cumsecădenia domniei sale mă alimentează cu senzații benefice și mă încurajează să-mi consolidez încrederea în relațiile umane armonioase și generatoare de optimism.

Pedagogul, savantul și personalitatea Victor Saca, ajuns la frumoasa vârstă de 70 de ani, are cu ce se mândri prin realizările sale didactice, științifice, prin modelul generos de conduită pe care îl practică. Vocația și devotamentul față de ceea ce face îi asigură perfecțiunea profesională.

Mulți ani înainte și realizări frumoase pentru viitor, stimate profesor, Victor Saca!

Aurel SÎMBOTEANU,
prorector al Academiei de
Administrare Publică,
doctor în științe politice,
conferențiar universitar

Asistența germană în promovarea reformelor

(Sfârșit. Încep. în pag. 3)

unei platforme independente pentru chestiuni legate de administrația publică orientate spre necesitățile oamenilor. Procedăm în contact strâns cu partenerii locali și centrali, dar și cu partenerii internaționali și cu funcționarii publici din întreaga țară pentru a promova o discuție liberă, deschisă și în contradictoriu.

Al doilea forum se focusează pe dezvoltarea regională în Republica Moldova – un subiect de mare actualitate. Cu această ocazie aș dori să menționez că Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor este principalul partener al Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), care implementează proiectul MSPL menționat mai sus.

Dezvoltarea regională este un concept practic pentru a promova coeziunea socială și economică, dar și dezvoltarea comunelor, raioanelor și regiunilor prin cooperare

instituționalizată de către actori de niveluri diferite, în special prin planificare coordonată. Această intenție sofisticată este practică cu succes în Uniunea Europeană (Fondul pentru Dezvoltare Regională), în statele-membre, dar și în multe alte state din întreaga lume. Prin Acordul de Asociere, Uniunea Europeană și Republica Moldova au căzut de acord să coopereze în acest sector, care include și o cooperare transfrontalieră și dezvoltare regională, dar și o cooperare cu strategia UE pentru zona Deltei Dunării. În acest context, Moldova a promis să se alinieze principiului de descentralizare. De aceea există o conexiune între dezvoltarea regională și reforma administrativ-teritorială, care a și fost subiectul primului forum deschis din luna septembrie.

Dezvoltarea regională are o tradiție mai lungă de zece ani în Republica Moldova. Documentul principal este Stra-

Ulrich KLEPPMANN,
șef secție cooperare și
dezvoltare economică a
Ambasadei RFG în
Republica Moldova

tegia Națională de Dezvoltare Regională. Strategia nouă pentru anii 2016-2020 recent adoptată, având intenția de a realiza o dezvoltare echilibrată și sustenabilă în toate zonele din Republica Moldova.

Proiectul MSPL sprijină crearea Agenției pentru Dezvoltare Regională în Găgăuzia, a sprijinit și elaborarea Strategiei Naționale cu o consultare largă a publicului. Proiectul ajută la îmbunătățirea coordonării și monitorizării Strategiei de Dezvoltare Regională în cele 4 regiuni de dezvoltare. De asemenea, întărește și agențiile pentru

dezvoltare regională, precum consiliile ca platforme pentru o planificare mai coerentă și ca management de proiect la nivel subnațional. Promovează și cooperarea între municipalități, cooperare între sectoare și un dialog cu toate părțile implicate. Cu suportul GIZ și MSPL, începând cu anul 2011, mai mult de 40 de investiții au fost realizate de către agențiile de dezvoltare regională în domenii, precum: eficiența energetică, gestionarea deșeurilor, drumuri locale și aprovizionarea cu apă potabilă și canalizare. Este important de menționat și suportul personal al expertului GIZ dl profesor dr. Thomas Schmitz.

Proiectul MSPL are ca obiectiv antrenarea și dezvoltarea capacității umane. Așadar, GIZ sprijină Academia de Administrare Publică în elaborarea și desfășurarea a 37 de cursuri pentru reprezentanții administrației publice regionale și agențiile pentru dezvoltare regională în domeniile de dezvoltare regională, planificare strategică integrată, dezvoltarea și gestiunea proiectelor, precum finanțarea acțiunilor de dezvoltare regională.

Apariția conceptului de dezvoltare regională în Uniunea Europeană datează din anul 1952, odată cu adoptarea tratatului de înființare a primei organizații integraționiste postbelice - Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO). Prin Tratatul de constituire a acestei organizații, Comisia Europeană era însărcinată să participe la studierea posibilităților de reangajare, în industriile existente sau prin crearea de noi activități, a forței de muncă disponibilizate prin evoluțiile pieței sau transformărilor tehnice, fiind abilitată, în același timp, să aloce împrumuturile necesare finanțării activităților de reconversiune în regiunile

Tatiana TOFAN,
doctor, conferențiar
universitar, șef Catedră
economie și management
public

afectate pe o perioadă îndelungată de criză ce a lovit industria cărbunelui și oțelului.

În Tratatul de la Roma din 1957, nici un capitol nu este consacrat acestui domeniu, în

Evoluția conceptului de dezvoltare regională

mod special, dar se instituie o Bancă Europeană de Investiții (BEI) care are personalitate juridică și are misiunea să contribuie, recurgând la piețele de capital și la resursele proprii, la dezvoltarea armonioasă și firească a pieței comune în interesul Comunității.

În iunie 1955, în cadrul Conferinței pregătitoare de la Messina se prevedea instituirea unui fond regional. Pentru a evidenția vocația regională a BEI, a fost elaborat un protocol anexat tratatului care indică rolul preponderent al BEI pentru urmărirea redresării sale eco-

nomice

Comunitatea sprijină realizarea acestor obiective prin acțiunile întreprinse prin intermediul Fondurilor Structurale. Termenul generic de „Fonduri structurale”, adoptat în 1988, grupează laolaltă „Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE), Secțiunea „orientare” a Fondul European pentru Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA),

(Continuare în pag. 8)

Evoluția conceptului de dezvoltare regională

(Sfârșit. Încep. în pag. 7)

Instrumentul Financiar de Orientare pentru Pescuit (IFOP), adăugat în 1993.

Actul Unic European din 1986 reprezintă, de asemenea, un moment important în evoluția politicii comunitare. Este momentul în care se recunoaște importanța politicii regionale în măsură să atenueze disparitățile regionale, permițând valorificarea efectelor pozitive ale procesului de adâncire a integrării.

Prin acest Act statele-membre își promovează politicile economice și le coordonează, astfel încât Comunitatea să se axeze pe reducerea decalajelor dintre diferitele regiuni și a rămănerii în urmă a regiunilor defavorizate.

Dezvoltarea regională în zilele noastre

Politica dezvoltării regionale urmărește impulsivitatea și diversificarea activităților economice, stimularea investițiilor în sectorul privat, contribuția la reducerea șomajului, îmbunătățirea nivelului de trai.

Această politică reprezintă un ansamblu de măsuri planificate și promovate de autoritățile administrației publice locale și centrale, în parteneriat cu diverși actori. Principalele domenii care pot fi vizate de politicile regionale sunt: dezvoltarea întreprinderilor, piața forței de muncă, atragerea investițiilor, transferul de tehnologii, dezvoltarea sectorului IMM-urilor, îmbunătățirea infrastructurii, calitatea mediului înconjurător, dezvoltarea

rurală, sănătatea, educația, învățământul, cultura.

Obiectivele de bază ale politicii de dezvoltare regională sunt următoarele:

- diminuarea dezechilibrelor regionale existente, cu accentul pe stimularea dezvoltării echilibrate și pe revitalizarea zonelor defavorizate;
- preîntâmpinarea producerii de noi dezechilibre;
- îndeplinirea criteriilor de integrare în structurile Uniunii Europene și de acces la instrumentele financiare de asistență pentru țările cu statut de candidat;
- corelarea cu politicile sectoriale guvernamentale de dezvoltare;
- stimularea cooperării interregionale, interne și internaționale, care contribuie la dezvoltarea economică și care este în conformitate cu prevederile legale și cu acordurile internaționale în-

cheiate de Republica Moldova.

Principiile care stau la baza elaborării și aplicării politicilor de dezvoltare regională sunt:

- descentralizarea procesului de luare a deciziilor de la nivelul central/guvernamental spre cel al comunităților regionale;
- parteneriatul între toți actorii implicați în domeniul dezvoltării regionale;
- planificarea ca proces de utilizare a resurselor, prin programe și proiecte, în vederea atingerii unor obiective stabilite;
- cofinanțarea/contribuția financiară a diverșilor actori implicați în realizarea programelor și proiectelor de dezvoltare regională.

Toate acestea, luate în ansamblu, vor determina creșterea economică dinamică și durabilă, prin valorificarea eficientă a potențialului regional și local.

Igor MALAI,
șef-adjunct al Direcției generale dezvoltare regională,
Ministerul Dezvoltării
Regionale și Construcțiilor

Procesul de elaborare a Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016 - 2020 a constituit o activitate amplă de analiză, evaluare și consultare, care a permis, într-o mare măsură, asigurarea sinergizării documentelor de planificare strategică la nivel național și sectorial. Acest fapt determină și orientează strategiile de dezvoltare ale regiunilor și ține cont de prioritățile de dezvoltare locală. Menționăm deschiderea și suportul acor-

Procesul de elaborare a Strategiei

dat de partenerii de dezvoltare în vederea ajustării politicii date cu politica comunitară în domeniu. La fel, menționăm interesul și conștientizarea de către administrațiile publice locale a necesității de a coopera în vederea identificării problemelor comune și de a interveni în comun pentru soluționarea lor.

Necesitatea elaborării unui nou document reiese din asumarea unui șir de responsabilități în vederea realizării prevederilor Acordului de Asociere, iar SNDR 2016-2020 a fost elaborată în plină concordanță cu scopurile și obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare, precum și cu prevederile definite de alte politici naționale sectoriale.

Întreg procesul de elaborare a Strategiei s-a bazat și s-a conformat cu principiile generale de planificare

strategică, utilizate în țările comunității europene, dar ține cont și de specificul național și cadrul normativ autohton. Strategia a fost elaborată de un grup mixt de specialiști din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, în comun cu membrii consiliilor regionale pentru dezvoltare, ai agențiilor de dezvoltare regională, și a fost consultată cu experți naționali și internaționali din Polonia, Germania și Marea Britanie. Un merit deosebit la elaborarea prezentei Strategii l-au avut membrii Grupului de lucru interministerial. De asemenea, în conformitate cu prevederile cadrului legal, prezenta Strategie a fost analizată de toți factorii interesați.

Procesul de elaborare a Strategiei a fost precedat de o evaluare amplă a nivelului de implementare a SNDR 2010-2012 și SNDR 2013-2015, pre-

cum și a planurilor de acțiune ale acestora.

Implementarea SNDR 2016-2020 va fi realizată în două etape. Prima etapă, prevăzută pentru anii 2016 - 2018, va fi o etapă tranzitorie spre o nouă paradigmă a dezvoltării regionale, iar ce-a de-a doua etapă (2018 - 2020) va constitui realizarea politicii de dezvoltare regională în Republica Moldova ca un proces intersectorial integrat și unitar de planificare, gestionare și coordonare.

Strategia oferă platforma pentru cumularea tuturor eforturilor întru atingerea unui impact vizibil, orientat spre îmbunătățirea nivelului de trai al populației din regiuni, diminuarea disparităților regionale, asigurarea unei coeziuni teritoriale eficiente și diminuarea procesului migrațional din țară.

Politica de dezvoltare regională în Republica Moldova conține obiective aliniate la politica de coeziune a UE, care să conducă la creșterea economică sustenabilă în toate regiunile de dezvoltare.

Cadrul legal al Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională (SNDR) este asigurat de Legea privind dezvoltarea regională, din 28 decembrie 2006. Realizarea prevederilor Legii privind dezvoltarea regională a demarat odată cu aprobarea și implementarea documentelor de planificare strategică, acesta fiind rezultatul impulsivării procesului respectiv pe parcursul a 10 ani. Astfel, principalele documente de planificare strategică aprobate au fost:

- SNDR 2010-2012 a vizat crearea și consolidarea mecanismului instituțional aferent dezvoltării regionale;

- SNDR 2013-2015 a definit obiectivul general - dezvoltarea echilibrată și durabilă în toate regiunile

Evaluarea strategiilor

Stela CIOBU,
doctor, conferențiar
universitar, consultant
independent

de dezvoltare ale Republicii Moldova;

- SDR Nord, Centru și Sud sunt principalele documente de planificare a dezvoltării regiunilor.

Rezultatele evaluării au arătat că SNDR are, în mare parte, o vizibilitate atât la nivel național, cât și la cel local. La nivel local, vizibilitatea prezentei Strategii este asigurată de ADR. Conform

rezultatelor studiului CIVIS, putem reitiera că 88% dintre beneficiarii indirecti au auzit despre procesul de dezvoltare regională, 2/3 dintre beneficiarii direcți consideră că procesul de dezvoltare regională se desfășoară într-o direcție bună, 57% dintre beneficiarii indirecti și 62% dintre beneficiarii direcți consideră că politica de dezvoltare regională contribuie la dezvoltarea echilibrată a comunităților din regiune, conform Raportului final elaborat în decembrie 2014 în cadrul Proiectului GIZ „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”.

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a devenit o instituție importantă în procesul de implementare a politicii regionale și responsabilă pentru coordonarea investițiilor în infrastructură. Mecanismul

de finanțare a politicii de dezvoltare regională se bazează pe Fondul Național de Dezvoltare Regională (FNDR), însă resursele acestuia sunt insuficiente, comparativ cu necesitățile de finanțare a dezvoltării regionale, iar mecanismele de cooptare a finanțării din alte surse nu sunt elaborate. Astfel, este necesară asigurarea corelării dintre FNDR, alte fonduri publice, Asistența Oficială pentru Dezvoltare și investiții private, în care FNDR să reprezinte „ghidul investițional” central pentru un model de dezvoltare „teritorializat”, conceput și implementat printr-un sistem de guvernare pe mai multe niveluri.

Evaluarea obiectivă a impactului SNDR este, deocamdată, dificil de realizat, deoarece nu există un cadru logic de politici bine definite și nu există suficiente date statistice regionale.

Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei

Valentina ȚAPIȘ,
Direcția politică și coope-
rare regională,
Ministerul Dezvoltării
Regionale și Construcțiilor

Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 (în continuare - Strategie) este principalul document de planificare a dezvoltării regionale în Republica

Moldova, care reflectă cadrul strategic național în domeniu și introduce mecanismele naționale ale acestei dezvoltări.

Elaborarea Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei este dictată de necesitatea de a transforma Strategia într-un instrument aplicabil ușor, cu o planificare clară a acțiunilor, o detaliere a consecutivității acestora, dar și a elucidării fondurilor bugetare și extra-bugetare care trebuie planificate, folosite și/sau atrase în acest scop.

Planul de acțiuni urmează structura Strategiei, împărțind aceleași obiective specifice:

Obiectivul specific 1. Acces asigurat la servicii și utilități publice calitative.

Obiectivul specific 2.

Asigurarea creșterii economice sustenabile în regiuni.

Obiectivul specific 3. Îmbunătățirea guvernării în domeniul dezvoltării regionale.

Obiectivul general al Strategiei constituie dezvoltarea echilibrată și durabilă asigurată în toate regiunile de dezvoltare ale Republicii Moldova.

Necesitatea elaborării și adoptării Planului de acțiuni este dictată de doleanța creării unor premise suplimentare de siguranță a interpretării corecte a acțiunilor prevăzute de Strategie, a clarificării consecutivității în care acestea trebuie să fie desfășurate, a stabilirii indicatorilor în baza cărora vor fi

monitorizate acțiunile realizate și efectul acestora.

În formularea și stabilirea acțiunilor s-a ținut cont în mod plenar de prevederile Programului de activitate al Guvernului 2016-2018, constatările și recomandările partenerilor de dezvoltare, Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, Strategiile sectoriale: de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028), de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova 2013-2027, de dezvoltare a turismului „Turism - 2020”, Programul național pentru eficiență energetică 2011-2020, de dezvoltare a infrastructurii drumurilor, precum și de necesitățile de infrastructură la nivel de regiune.

(Continuare în pag. 10)

Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei

(Sfârșit. Încep. în pag. 9)

Multe domenii de intervenție și acțiuni concrete din Planul de acțiuni sunt intersectoriale și presupun activități în paralel sau consecutive din partea diferitelor instituții. Instituția care este indicată prima pe lista instituțiilor responsabile, precum și Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, ca un facilitator general al implementării Strategiei, vor asigura coordonarea necesară a acțiunilor pen-

tru realizarea plenară și adecvată a acestora.

Pentru asigurarea implementării planului și, implicit, a Strategiei, ministerele și instituțiile responsabile de coordonarea acțiunilor vor instituționaliza mecanismele interne de monitorizare și de raportare privind performanțele înregistrate.

Atât Strategia cât și Planul de acțiuni reprezintă o platformă deja creată pentru a atrage donatori interesați și care au posibilitate să ajute Republica Moldova la

dezvoltarea pe termen lung a infrastructurii sectorului în întregime sau în anumite domenii/aspecte specifice.

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor va asigura coordonarea eforturilor de asistență în scopul evitării dublării eforturilor și pentru a asigura eficiența maximă a mijloacelor financiare. La fel, precum proiectul Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 și Planul de acțiuni urmează a fi supuse unor consultări publice cu implicarea

tuturor instituțiilor vizate.

Planul de acțiuni nu trebuie văzut ca un document de politici, ci ca un mecanism de implementare a Strategiei, flexibil și susceptibil adaptărilor de rigoare, fără a exclude alte tipuri de activități pe care le va dicta natura evoluției raporturilor din societate. Adoptarea Planului de acțiuni este menită să înlăture riscul neimplementării Strategiei și nu presupune apariția sau provocarea unor consecințe negative.

Vreau, în primul rând, să mulțumesc organizatorilor acestui Forum științific, conducerii Academiei de Administrare Publică pentru invitația de a participa la acest eveniment în cadrul căruia sunt abordate probleme de însemnătate națională, precum sunt cele ale strategiei de dezvoltare regională cu un impact valoros pentru perspectivele de dezvoltare și modernizare a țării în ansamblu. Mă voi referi la principalele aspecte ale experienței României în acest domeniu, vom face schimb de experiență de interes reciproc.

Planificarea strategiei înseamnă identificarea priorităților și direcțiile de dezvoltare, în cazul nostru, ale dezvoltării regionale, specificul și problemele dezvoltării regionale, obiectivele propuse oferă instrumentele/uneltele pentru a realiza aceste obiective de interes național.

În România, Strategia Națională de Dezvoltare Regională, ca și în Republica Moldova, este realizată pe etape, fiind elaborate, după cum urmează:

- Planul Național de Dezvoltare 2004-2006 și 2007-2013;

Sorin MAXIM,
director general al Agenției
pentru Dezvoltare
Regională Vest, România

- Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2014-2020;

- Planuri și Strategii Regionale de Dezvoltare pentru 2014-2020.

Pentru cea de-a treia etapă sunt prevăzute 7 priorități:

1. Dezvoltarea urbană durabilă integrată.

2. Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public și rezidențial.

3. Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală.

4. Promovarea incluziunii sociale și reducerea gradului de sărăcie.

5. Îmbunătățirea mediului economic de importanță regională și locală.

6. Dezvoltarea durabilă a turismului.

7. Îmbunătățirea condițiilor

Experiența României în dezvoltarea regională

de mediu la nivel regional și local.

Pentru implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională a României sunt prevăzute Fonduri europene (Programul Operațional Regional 2014-2020 – buget 8,3 mld. euro), Fonduri naționale (Programul Național de Dezvoltare Locală – buget anual circa 1,5 mld. lei), surse din bugetul național, bugetele locale, alte surse.

Reieșind din experiența României, propun câteva sugestii și recomandări pentru eficientizarea activităților de implementare în Republica Moldova a SNDR, preconizată pentru perioada 2016 – 2020.

Din punctul nostru de vedere, este necesară crearea unui mecanism eficient de coordonare la nivelul activității de planificare privind consensul asupra priorităților propuse, prioritizarea măsurilor din SNDR în alte documente strategice, asumarea de către MDRC a rolului de coordonator pentru implementare.

Un aspect primordial, în

acest context, ține de completarea resurselor financiare disponibile pentru dezvoltarea regională, care ar include soluții de creștere a veniturilor bugetare, atragerea de noi fonduri pentru programele și proiectele de dezvoltare regională, instrumente alternative de dezvoltare (de ex., Fondul de dezvoltare pentru agenții economici) etc.

Important este, desigur, și creșterea capacității instituționale prin dezvoltarea de noi competențe/instituții, inițierea unor programe și proiecte-pilot, întărirea ADR-urilor cu noi competențe.

Desigur, că sunt multiple problemele ce țin de implementarea SNDR, abordarea cărora va continua la cel deal treilea Forum, din anul viitor. Și noi suntem disponibili să aprofundăm colaborarea noastră în acest domeniu pentru ca, amplificând colaborarea de interese reciproc să realizăm implementarea cu succes a acestor strategii întru binele țărilor noastre.

Statistica regională

Statistica regională este domeniul care traversează orizontal domeniile tradiționale ale statisticii cu scopul de a identifica, produce și disemina statistici care reflectă disparitățile regionale în dezvoltarea socioeconomică și impactul politicilor care adresează probleme regionale.

Utilizarea indicatorilor oferiți de statistica regională va facilita stabilirea nivelului de dezvoltare economică a regiunilor, va determina obiectiv rolul și locul regiunii în economia țării și va evalua eficiența politicii regionale. Elaborarea statisticilor regionale va contribui la realizarea angajamentelor de armonizare a statisticii oficiale a Republicii Moldova la prevederile stipulate în Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.

Îmbunătățirea statisticilor are loc pe nivelurile în care se manifestă statistica:

- producere mai bună a

statisticilor: PIB pe cap de locuitor (conturi regionale); statisticile întreprinderilor și nivelurile teritoriale mai joase; adoptarea standardelor UE pentru anchete (de ex., implementarea anchetei structurale a fermelor);

- diseminare mai bună a statisticilor: reducerea timpului de procesare a datelor bazate pe registrele administrative; oferirea adaptării inserării datelor; pregătirea hărților statistice dinamice, infograficelor;

- utilizare mai bună a statisticilor: instruirea utilizatorilor pentru accesarea, interpretarea și analiza datelor; Stabilirea unor obiective concrete pentru obiectivele de politică și rezultatele prevăzute (indicatori SMART); stabilirea formulelor de transfer bugetar între administrațiile centrale și locale.

În cadrul BNS a demarat proiectul „Îmbunătățirea statisticii regionale în Republica

Oleg FRUNZE,
doctor, lector universitar,
Catedra economie și
management public

Moldova”, la 10 noiembrie 2014, cu o durată de 24 luni și cu un buget de aproximativ 2 mln. euro. Acest proiect a fost finanțat de UE și implementat de GFA Consulting Group (GFA Germania) - lider de consorțiu, DevStat (Spania), AAM (Ungaria) și Oficiul de Statistică din Republica Slovacia (OSRS).

Un instrument folosit în statistica regională este Indicatorul deprinderii ariilor mici (IDAM) ce reprezintă un indicator agregat, constituit în baza unui set de indicatori relativi, grupați pe domenii

social-economice, care oferă o viziune relativă, comparativă asupra nivelului de dezvoltare a unităților de cercetare. Calcularea IDAM se face o dată la 3 ani.

Disponibilitatea indicatorului trebuie asigurată înainte de etapa de realizare a procesului de planificare a dezvoltării regionale. Unul dintre obiectivele principale ale IDAM este elaborarea documentelor de planificare strategică.

Un alt instrument important în statistica regională este Produsul Intern Brut Regional ca indicator macroeconomic utilizat de Guvern în scopul elaborării și monitorizării Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Regională (SNDR 2016-2020). Importanța acestui indicator vine din angajamentul pentru alinierea statisticii Republicii Moldova la cerințele Eurostat, stipulate în cadrul Acordului Republicii Moldova de Asociere la UE.

Veronica BUTNARU,
lector superior universitar,
Catedra economie și
management public

Politica de dezvoltare regională ce se conține în Strategia Națională de Dezvoltare Regională are ca obiectiv de bază asigurarea dezvoltării echilibrate și durabile în toate regiunile de dezvoltare. Acest obiectiv va fi cuantificat prin estimarea următorilor indicatori: PIB-ul regional, nivelul de sărăcie în

regiuni, indicele de disparitate și nivelul emisiunilor de gaze cu efect de seră.

PIB-ul potențial regional se bazează pe trei factori principali: forța de muncă, productivitatea și capitalul. Forța de muncă sau capitalul este cel mai important pilon pentru o economie competitivă, iar valorificarea acestuia trebuie să țină cont de crearea unor condiții de dezvoltare care să asigure egalitatea de șanse prin acces la serviciile esențiale care țin de calitatea vieții: educație, sănătate, natalitate, inclusiv diaspora.

Productivitatea este reprezentată de producție care este elementul esențial al viziunii de dezvoltare, iar domeniile vizate sunt acele

sectoare ce reprezintă pilonii care pot contribui semnificativ la accelerarea creșterii economice în regiunile Republicii Moldova, acești piloni fiind agricultura, energia și tehnologiile informaționale.

Capitalul reprezintă investițiile care sunt vitale pentru dezvoltarea economiei, iar potențialul de creștere al regiunilor poate fi ușor translatat în capacitatea de a atrage fonduri externe și, de asemenea, interesul investitorilor. Ca rezultat, capitalul se compune din fondurile asistenței externe, piața de capital și investițiile directe.

Analiza convergenței nivelului PIB/locuitor la nivel regional din Republica Moldova cu nivelul din țările europene dezvoltate arată că creșterea

medie anuală necesară Moldovei este de cel puțin 7%, pentru ca spre anul 2040 să atingem jumătate din standardele de viață ale Europei emergente și în dezvoltare, iar pentru a le ajunge din urmă, este necesar un ritm anual de creștere de minimum 10%.

Dezvoltarea capacităților umane, instituționale și economice, prin cercetare, educație și formare sunt esențiale pentru orientarea dezvoltării viitoare a Moldovei ca o țară care își valorifică în mod competitiv și inteligent capitalul natural și uman, asigurând bunăstare pentru toți cetățenii săi.

Țesăturile populare românești înscrise în patrimoniul UNESCO

Țesăturile tradiționale de perete, specifice României și Republicii Moldova, au fost înscrise, recent, alături de alte obiceiuri de pe mapamond, pe Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Intangibil al Umanității, cu prilejul conferinței Comitetului interguvernamental specializat al UNESCO, care s-a desfășurat în capitala Etiopiei, la 1-2 decembrie curent.

Tradițional, țesăturile de perete, produse de comunitățile de meșteșugari din România și Republica Moldova, sunt folosite pentru decorarea pereților interiori ai caselor, pentru diferite obiceiuri ale sărbătorilor po-

în primul rând, considerate opere de artă. În unele zone, tehnicile folosite la războaiele de țesut au suferit anumite modificări. Expresie a creativității, identității și instrument al coeziunii sociale, meșteșugul este transmis din generație în generație în interiorul familiilor, prin intermediul centrelor de meșteșuguri sau cu ajutorul școlilor de profil.

Președintele României, Klaus Iohannis, s-a declarat bucuros după decizia UNESCO de a include țesutul covoarelor naționale românești în lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Intangibil al Umanității, chiar de Ziua Națională a României, afirmând că această tradiție este o datorie și o onoare pentru păstrătorii ei

din Romania și din Republica Moldova, potrivit news.ro.

„Sunt bucuros să aflu că la propunerea României și Republicii Moldova, tradiția românească a țesutului covoarelor (scoarțelor) populare a fost înscrisă de UNESCO în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Intangibil al Umanității. A fost, astfel, recunoscută valoarea culturală universală a covorului popular românesc, iar perpetuarea acestei tradiții este o datorie și o onoare pentru păstrătorii ei, atât a celor din România, cât și a celor din Republica Moldova, precum și o mândrie pentru noi toți” a menționat șeful statului român.

Covorul, țesăturile tradiționale de perete sunt o expresie a creativității,

identității și coeziunii sociale, tehnicile fiind transmise din generație în generație în familii, dar și de ateliere și instituțiile de învățământ de profil.

Dosarul comun, coordonat de România și elaborat împreună cu Republica Moldova, include, de asemenea, și un documentar de 10 minute în care este prezentată tehnica tradițională de realizare a țesăturilor decorative populare.

Pe Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Intangibil al Umanității, România

a mai fost înscrisă cu „Ritualul Călușului” (2008), „Doina” (2009), „Tehnici de prelucrare a ceramicii de Horezu” (2012), „Colindatul de ceață bărbătească în România și Republica Moldova” (2013) și „Jocul fecioresc” (2015).

Romina COJOCARU

polare, la expoziții de profil sau ca parte a zestreii miresei, la ceremoniile funerare etc., conform unesco.org.

Astăzi, țesăturile sunt,

Abonarea 2017

Continuă abonarea pentru anul 2017 la revista științifico-metodică trimestrială **„ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **„FUNCȚIONARUL PUBLIC,”** publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista **„Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Ziarul **„Funcționarul public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Sergiu VLADÎCA - redactor

Luminița BOICIUC - redactor, designer

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 14.12.2016

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

Versiunea electronică:

<http://aap.gov.md>

E-mail: aap.editura@yahoo.com

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică.